



# **Výroční zpráva za rok 2000**

23. března 2001

Zpracoval: Mgr. Martin Kabrna

Schválil: Ing. Václav Píša

## 1. Založení centra

Inspirací pro založení otevřeného informačního střediska o životním prostředí na Mostecku pro veřejnost se stala holandská agentura na ochranu životního prostředí DCMR v Rotterdamu, která působí v průmyslově zatížené oblasti delty Rýna. Iniciátor projektu Česká rafinérská, a.s., ve spolupráci s Výzkumným ústavem pro hnědé uhlí, a.s., vypracovala projekt Ekologického centra Most. S tímto projektem oslovila další významné průmyslové podniky Mostecka a orgány státní správy.

Dne 1. března 2000 byl projekt blíže představen všem zainteresovaným stranám. Na základě tohoto pracovního setkání byla dne 13. března podepsána „Dohoda o spolupráci při vzniku a provozování Ekologického centra Most pro Krušnohoří a o výměně informací o životním prostředí“, ke které se připojily tyto společnosti a instituce: Celio, a.s., Česká inspekce životního prostředí – inspektorát v Ústí nad Labem, Česká rafinérská, a.s., Chemopetrol, a.s., Mostecká uhelná společnost, a.s., Okresní hygienická stanice Most, Podnikatelské a inovační centrum Severní Čechy, Povodí Ohře, a.s., Úřad práce Most a Výzkumný ústav pro hnědé uhlí, a.s. Slavnostní podpis „Dohody“ se uskutečnil za účasti ministra životního prostředí České republiky, předsedy Hospodářské a sociální rady Mostecka a přednosty Okresního úřadu v Mostě, kteří rovněž deklarovali svou podporu. Hospodářská a sociální rada Mostecka zaštitila vytvoření Ekologického centra Most mimo jiné tím, že projekt zařadila do Globálního plánu revitalizace, který byl následně schválen vládou České republiky.

## 2. Uvedení do provozu

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří bylo ustanoveno k 1. dubnu 2001 jako samostatně hospodařící středisko Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí, a.s. Zprovoznění Centra předcházela dvouměsíční vzdělávací projekt, připravený Podnikatelským a inovačním centrem Severní Čechy ve spolupráci s Úřadem práce Most, jenž celý projekt financoval. Projekt se uskutečnil v průběhu května a dubna roku 2000 a zúčastnilo se ho deset uchazečů o zaměstnání, kteří byli vedeni v evidenci Úřadu práce. Účastníci projektu se v průběhu kurzu seznámili s praktickou činností celé řady orgánů státní správy a samosprávy a významných průmyslových podniků Mostecka a byli rovněž připraveni v komunikačních trénincích na práci s veřejností a médií. Vzdělávací projekt byl zakončen závěrečnými zkouškami a úspěšní absolventi získali osvědčení s celostátní platností. Zkoušková komise doporučila pět nejlepších absolventů, kteří byli následně přijati do pozice „dispečer Ekologického centra“.

Sídlo Centra bylo zřízeno v objektu Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí, a.s., v reprezentativních prostorách snadno přístupných veřejnosti. V červnu roku 2000 bylo Centrum vybaveno potřebným technickým a kancelářským vybavením, které však vzhledem k omezeným investičním prostředkům muselo být dočasně zapůjčeno Výzkumným ústavem pro hnědé uhlí, a.s., a Českou rafinérskou, a.s. Jeden z počítačů, určený pro přenos dat z monitorovacích stanic kvality ovzduší, byl následně vybaven potřebným programovým vybavením, které bylo pořízeno ze získaných finančních prostředků.

## 3. Činnost centra

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří bylo pro veřejnost otevřeno dne 3. července 2000. Odborná úroveň Centra je zajištěna odborem životního a pracovního prostředí Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí, a.s., který Centrum metodicky vede a zajišťuje průběžně odborné konzultace. Hlavním posláním Centra je shromažďovat dostupné informace o životním prostředí regionu a v maximální míře je zpřístupňovat široké veřejnosti, registrovat a vysvětlovat

hlášení a dotazy obyvatel, provádět poradenskou a osvětovou činnost v problematice životního prostředí, napomáhat přenosu informací v rámci integrovaného záchranného systému a v neposlední řadě poskytovat klíčové informace vícejazyčně s ohledem na přeshraniční přenos informací.

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří funguje jako dispečerské informační pracoviště v nepřetržitém režimu. Základním posláním dispečinku je sledování čistoty ovzduší v nepřetržitém režimu a zpřístupňování výsledků monitoringu ovzduší nejširší veřejnosti.

### **3.1 Sledování čistoty ovzduší**

Pro účely sledování čistoty ovzduší disponuje Centrum technicko-programovým vybavením, jenž umožňuje přenést a zobrazovat data z měřicích stanic imisního monitoringu. V červenci byla zpřístupněna data z monitorovacího systému okresu, který provozuje Okresní hygienická stanice Most. V září byla dohodnuta spolupráce s Okresní hygienickou stanicí Chomutov, Okresní hygienickou stanicí Teplice a s Elektrárnou Počerady a monitoring ovzduší se tedy částečně rozšířil i do sousedních okresů. Na základě Dohody s Okresním úřadem v Mostě byly koncem roku zpřístupněny také údaje ze státní monitorovací sítě, kterou provozuje Český hydrometeorologický ústav. V průběhu loňského roku tak bylo postupně dosaženo cílového stavu, kdy je Centrum schopno sledovat úroveň znečištění ovzduší na území okresu Most a přiléhajících okresů Chomutov, Teplice a Louny, a to celkem na 18 stanicích.

K přenosu dat z měřicích míst hygienických stanic a Elektrárny Počerady se využívá přímého spojení přes modem a telefonní linku, což umožňuje získat data operativně v kteroukoli dobu. Nevýhodou tohoto spojení jsou poměrně vysoké náklady za telefonní impulsy. Tento způsob přenosu také neumožňuje zveřejňovat data on-line, k čemuž by byla potřeba např. radiového přenosu.

Přenos dat ze státní sítě automatizovaného imisního monitoringu probíhá přes Internet. Data z měřicích stanic jsou centrálně shromažďována v Praze, kde jsou distribuována do FTP schránek, určených pro jednotlivé Okresní úřady České republiky. Ekologické centrum získává tedy data přes FTP protokol ze schránky Okresního úřadu Most. Hodnoty jsou v této schránce obnovovány každou hodinu.

Dispečeři Ekologického centra stahují aktuální data každé tři hodiny, vždy v 5, 8, 11, 14, 17, 20 a 23 hod. Bezprostředně po jejich stažení musí být data převedena do zobrazitelného formátu a poté jsou kontrolována, zejména ve vztahu k přípustným limitům, a zaznamenávána do denních protokolů. Následně jsou data konvertována do grafického formátu, vhodného pro prostředí Internetu, a přes FTP protokol jsou aktualizována na webových stránkách. V případě potřeby probíhá kontrola v kratších časových intervalech tak, aby bylo včas zachyceno případné překročení stanovených limitů.

### **3.2 Informování veřejnosti**

Výstupy z monitoringu ovzduší jsou veřejnosti zpřístupněny telefonickou cestou, prostřednictvím Internetu a v místních sdělovacích prostředcích.

#### *3.2.1 Telefonické odpovídání na dotazy občanů*

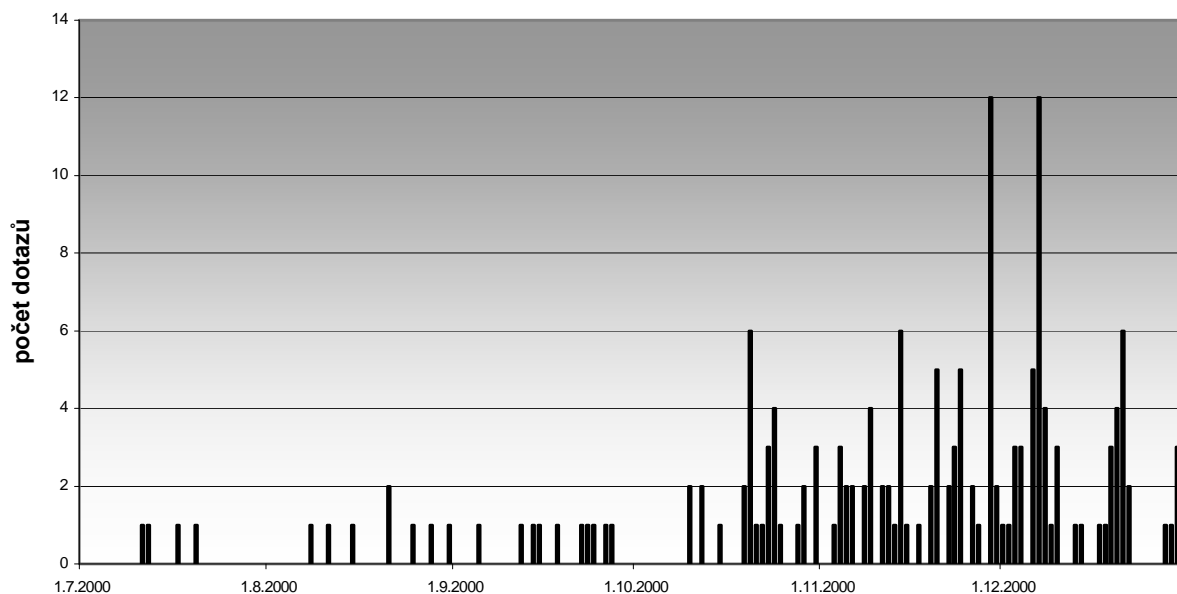
K přijímání dotazů či podnětů občanů slouží vyhrazená telefonní linka. Od 1. října je veřejnosti k dispozici kromě běžné linky i tzv. Zelená linka – 0800 195 342, kterou Centru

věnoval Český Telecom, a.s. Hovory na Zelenou linku jsou ze strany volajícího zcela bezplatné, neboť jsou hrazeny provozovatelem linky.

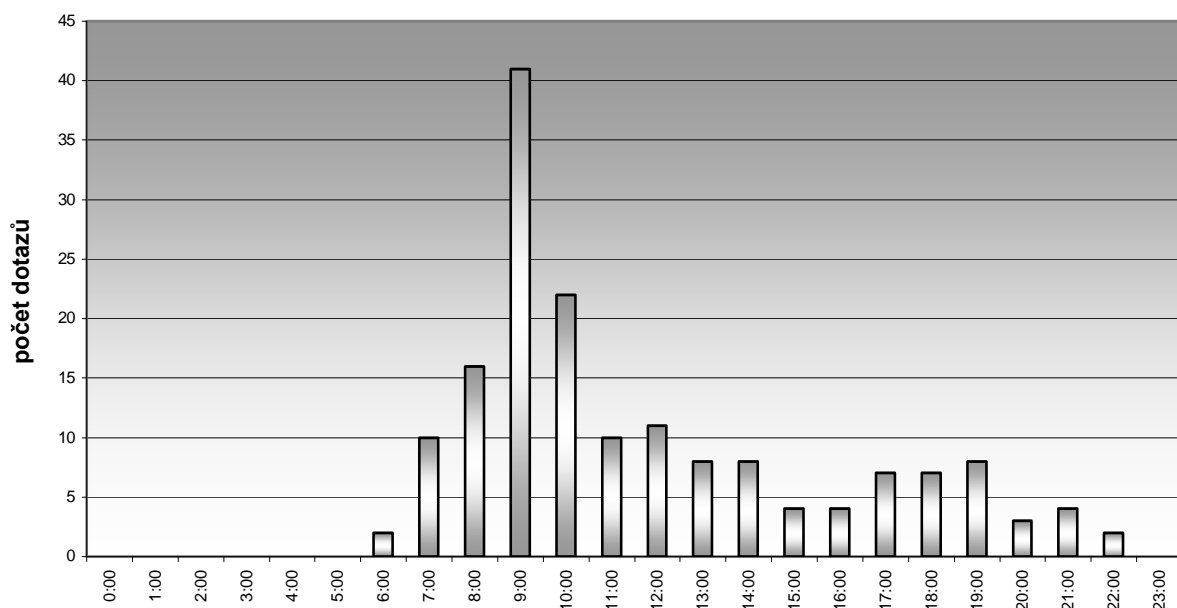
Telefonické dotazy byly zpočátku spíše sporadické. Příčinou bylo nízké povědomí o existenci Ekologického centra a jeho službách a praktická neznalost a zejména nedostupnost telefonního kontaktu, která bude vyřešena až po vydání telefonního seznamu pro rok 2001. Přes veškeré počáteční snahy o medializaci ve sdělovacích prostředcích i navzdory přímému oslovení starostů obcí a ředitelů škol Mostecká došlo ke zvýšení četnosti telefonických dotazů až po zavedení Zelené linky. Zvýšení zájmu o služby Centra bylo samozřejmě podpořeno i příchodem zimního období s častějším výskytem zhoršených rozptylových podmínek.

Celkem bylo v roce 2000 zaznamenáno 167 dotazů. Přehled o počtu zaznamenaných dotazů v jednotlivých dnech uvádí graf 1. Graf 2 znázorňuje rozložení dotazů v jednotlivých hodinách dne.

**Graf 1. Telefonické dotazy zaznamenané v jednotlivých dnech**



**Graf 2. Telefonické dotazy zaznamenané v jednotlivých hodinách dne**



Převážná část dotazů pocházela z Mostecka, přímo z Mostu a Litvínova, ale v několika případech i z menších obcí, jako např. Hora Sv. Kateřiny, Bečov, Počerady apod. Více než dvě desítky dotazů přišly však i z Teplíc a Chomutova. Třetina ze všech dotazů pocházela z mateřských škol. Předmětem většiny dotazů byla čistota ovzduší, tj. stav škodlivin v ovzduší a rozptylové podmínky. Další témata byla např. možnost kácení či prořezání dřevin, sněhové zpravodajství, nabízené služby Ekologického centra, zařízení ke skládkování, využití PET lahví či zneškodňování použitých olejů z restaurací typu fast-food. V několika dalších případech posloužilo Centrum studentům k zapůjčení písemných publikací o životním prostředí.

### *3.2.2 Spolupráce se sdělovacími prostředky*

Snahou Centra bylo navázat užší spolupráci s lokálním médiem. Spolupráce byla navázána s Radiem Most a Deníkem Mostecka. S Radiem Most spolupracuje Centrum v oblasti aktuálního zpravodajství o čistotě ovzduší. Pokud dojde k překročení krátkodobých varovných limitů a ke vzniku smogové situace, Centrum kontaktuje sloužícího zprávaře, který vyhlásí oznámení o překročení limitů. Vyhlášení takovýchto signálů občanům vychází ze stávajícího Smogového a varovného regulačního systému, který je však založen na škodlivinách, jenž v současné době nepředstavují vážný problém. V roce 2000 v době působnosti Centra k žádnému takovému případu nedošlo.

Pro Deník Mostecka zpracovává Centrum každý týden tabulkový přehled o průměrných koncentracích vybraných škodlivin na všech sledovaných měřicích stanicích v okrese Most s krátkým komentářem. Kromě toho je zde užší spolupráce i v oblasti zpravodajství či uveřejňování vlastních článků na téma životní prostředí Mostecka.

V závěru loňského roku byla navázána též spolupráce s nově vycházejícími Mosteckými listy, které vydává Město Most. Uvažuje se o vytvoření pravidelné rubriky.

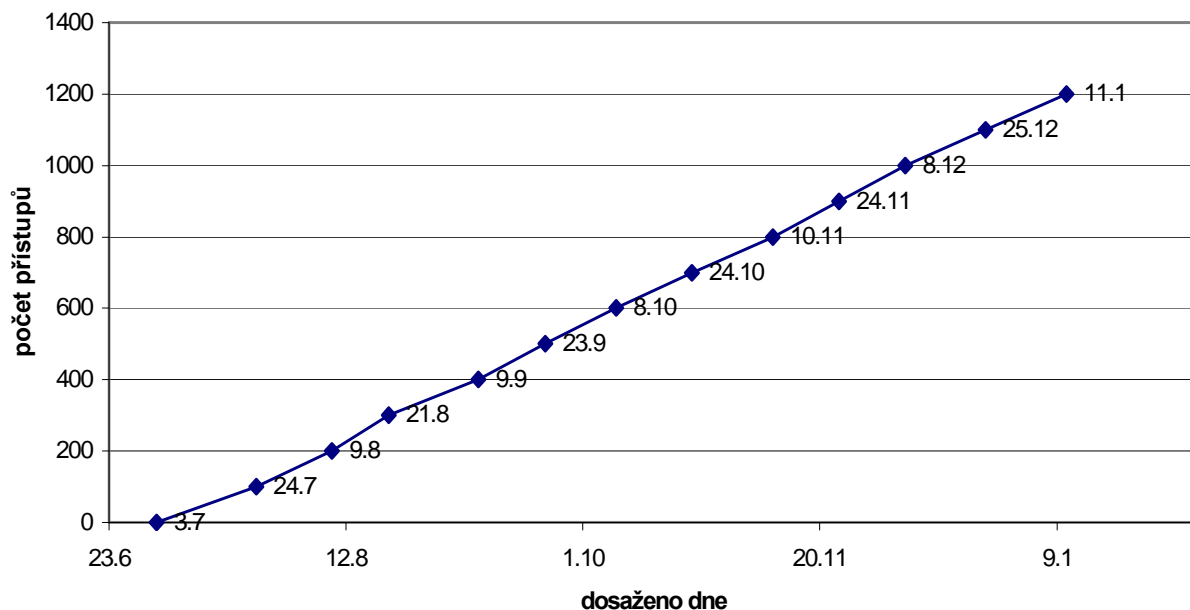
### *3.2.3 Prezentace na Internetu*

Internetové strany Ekologického centra Most byly zřízeny pod doménou [www.ecmost.cz](http://www.ecmost.cz). Po vytvoření základní struktury byl na počátku května celý web publikován. V červnu byla dále zprovozněna též německá a anglická mutace. Zpočátku však byly publikovány pouze informace o vzniku a poslání Ekologického centra. Do 3. července 2000, kdy Centrum zahájilo svou činnost pro veřejnost, bylo zaregistrováno celkem 204 přístupů na českou verzi, 46 přístupů na anglickou a 4 přístupy na německou verzi stránek.

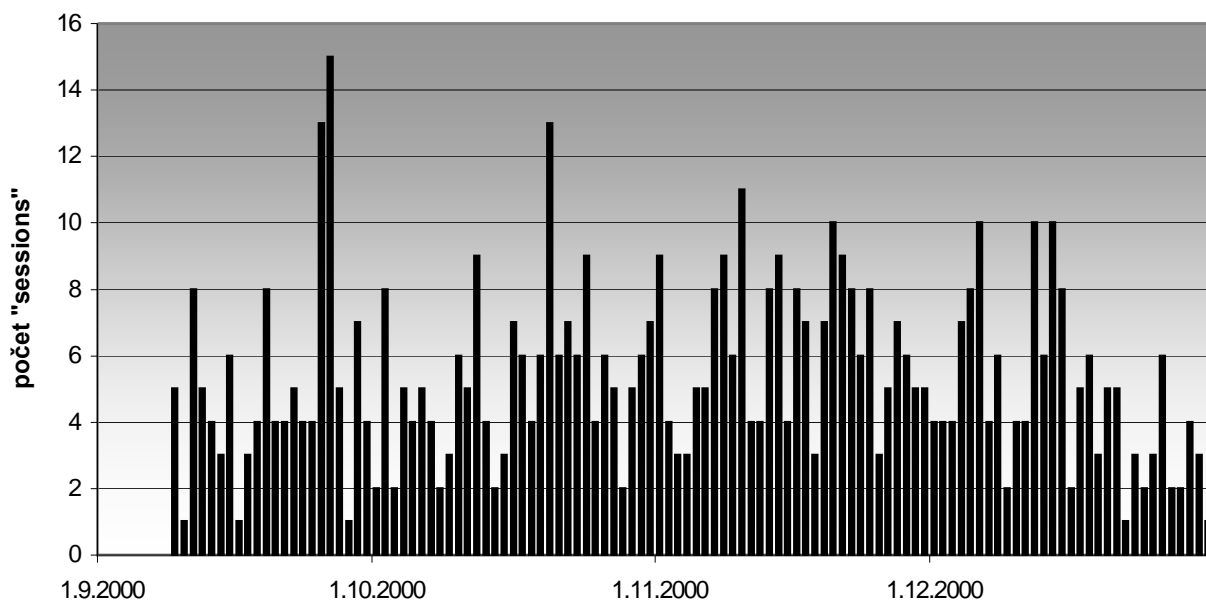
Počet přístupů na stránky je monitorován „webovským počítadlem“, které je umístěno na domovských stránkách české, německé a anglické verze. Celkový počet přístupů na německou a anglickou mutaci činí od 3. července 2000 k 15. lednu 2001 87, resp. 79 přístupů. Vývoj přístupů na českou verzi v průběhu minulého roku je znázorněn v grafu 3.

Jelikož pouhý počet přístupů je do určité míry zavádějící ukazatel, byly stránky v září zaregistrovány u služby „Na vrcholu“. Pomocí této služby lze získat mnohem více informací o návštěvnících našich stránek, ale zejména tato služba monitoruje počet tzv. sessions, což jsou přístupy unikátních hostů. Celkový počet „sessions“ za rok 2000 byl 452, tzn. na stránky přistoupilo 452 unikátních uživatelů Internetu. Návštěvnost webových stránek od 7. září (datum zaregistrování) do konce roku podle počtu denních „sessions“ ukazuje graf 4. Graf 5 a 6 znázorňují spektrum návštěvníků stránek podle použitého prohlížeče, resp. operačního systému.

**Graf 3. Celková návštěvnost českých stran www.ecmost.cz**



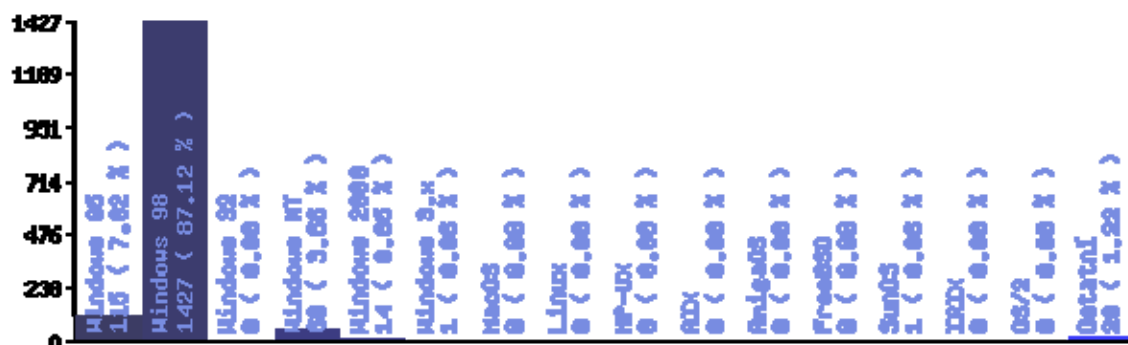
**Graf 4. Návštěvnost podle počtu denních "sessions" v období od 7.9. do 31.12. 2000**



**Graf 5. Použité prohlížeče**



Graf 6. Použité operační systémy



### 3.3 Přehled zveřejňovaných informací

#### 3.3.1 Aktuální imisní situace

Počínaje červencem roku 2000 bylo zahájeno postupné zveřejňování informací o aktuálním stavu čistoty ovzduší. Nejprve byly zpřístupněny data z monitorovacího systému okresu, který provozuje Okresní hygienická stanice Most, a to od počátku na všech jazykových verzích Internetových stran. V září byla dohodnuta spolupráce s Okresní hygienickou stanicí Chomutov, Okresní hygienickou stanicí Teplice a s Elektrárnou Počerady a monitoring ovzduší se tak rozšířil i do sousedních okresů. Na základě Dohody s Okresním úřadem v Mostě byly koncem roku zpřístupněna také data ze státní monitorovací sítě, kterou provozuje Český hydrometeorologický ústav. Počínaje 1. lednem 2001 jsou na stránkách Ekologického centra Most zveřejňována data z celkem 18 měřících stanic. Data z těchto stanic jsou prezentována na Internetu v grafické podobě v českém, německém a anglickém jazyce. Grafy zobrazují každou měřenou škodlivinu samostatně a zahrnují měření za posledních 48 hodin, což umožňuje vytvořit si představu o aktuálním vývoji znečištění. Aktualizace dat na Internetových stránkách se provádí přes FTP protokol každé tři hodiny, vždy v 6, 9, 12, 15, 18 a 21 hodin.

#### 3.3.2 Hodnocení čistoty ovzduší

Kromě aktuálního přehledu je na Internetu přístupné také vyhodnocení měření na stanicích Most OHS, Litvínov OHS a Meziboří OHS za uplynulý měsíc. K dispozici jsou jednak grafy uvádějící průměrné denní hodnoty, a jednak grafy zobrazující průběh hodnot všech měřených půlhodin.

V Deníku Mostecka je každý týden zveřejňováno v tabulkové podobě týdenní hodnocení čistoty ovzduší na všech sledovaných měřících stanicích.

#### 3.3.3 Pitná voda

V září byly na Internetu poprvé publikovány výsledky rozborů pitné vody, které provádí Okresní hygienická stanice Most. Pitná voda pro tyto rozborů je odebírána ze čtyř úpraven vody zásobující mosteckou oblast a rovněž přímo ze čtyř vybraných míst vodovodní sítě. Aktualizace se provádí každé čtvrtletí. Pro srovnání je zde zveřejněna i směrnice, která stanovuje přípustné limity ukazatelů v pitné vodě.

### *3.3.4 Povrchová voda*

Na základě Smlouvy s Povodím Ohře, a.s., Centrum získává aktuální hodnoty průtoků a výsledky rozborů vody na vybraných limnigrafech na řece Bílina. Průtoky jsou zveřejňovány na Internetu v měsíčních přehledech.

### *3.3.5 Legislativa*

Ve všech jazykových verzích Internetu byl vytvořen ucelený přehled českých právních norem pro oblast životního prostředí. Předpisy byly rozděleny do 14 kategorií a přibližně každé čtvrtletí byl seznam novelizován. V současné době je seznam aktuální k 1. lednu 2001 a zahrnuje více než 300 položek.

### *3.3.6 Regionální adresář*

V průběhu měsíců srpna a října byl vyhotoven a publikován adresář nekomerčních organizací působící v oblasti ochrany a tvorby životního prostředí. Adresář uvádí min. poštovní adresu, telefon, fax, e-mail a adresu webových stránek, pokud existují. Všechny organizace uvedené v adresáři byly následně osloveny o ověření uváděných údajů. Adresář zahrnuje téměř veškeré orgány státní správy a samosprávy, jenž působí na území Ústeckého kraje.

## **4. Financování Centra**

### **4.1 Příjmy**

Ekologické centrum získává finanční prostředky na zajištění svého provozu na základě dvoustranných smluv mezi Výzkumným ústavem pro hnědé uhlí, a.s., a společnostmi Celio, Česká rafinérská, Chemopetrol a Mostecká uhelná společnost. Příjmy plynoucí z dvoustranných smluv představovaly za rok 2000 celkem 854.000,- Kč.

### **4.2 Náklady**

#### *4.2.1 Investiční náklady*

Z hlediska investic do technického vybavení Centra byla realizace projektu navrhována ve třech variantách lišících se v technické úrovni vybavení pro přenos a zpracování dat a tudíž i ve finanční náročnosti jejich realizace. Vzhledem k finanční situaci byla realizována varianta nejlevnější, která však umožňuje postupně přejít na varianty technicky vyspělejší. Zásadní investiční akcí, která byla v roce 2000 realizována, bylo zakoupení softwarového vybavení pro přenos a zpracování dat z měřících stanic imisního monitoringu. Vybavení bylo zakoupeno u firmy T-PRO a investice si vyžádala 600.000,- Kč. Ostatní investiční akce, které nemohly být realizovány v roce 2000, budou realizovány v roce 2001 a bude tak nahrazeno veškeré vybavení, které bylo Centru zapůjčeno či vůbec nebylo zakoupeno.



#### *4.2.2 Nájem a služby*

Ekologické centrum sídlí ve dvou reprezentativních místnostech v budově Výzkumného ústavu, a.s. které byly za tímto účelem uvolněny na počátku roku 2000. Náklady za nájem a služby činily v roce 2000 celkem 52.963,- Kč.

#### *4.2.3 Ostatní náklady*

Náklady vzniklé při běžném provozu v roce 2000 představují částku 235.792,- Kč. Tato částka zahrnuje i vzniklé mzdové náklady, které však nebyly hrazeny Úřadem práce Most.

#### *4.2.4 Mzdové náklady*

V Ekologickém centru pracuje celkem šest osob: jeden vedoucí pracovník, čtyři dispečeri ve směnném provozu a jeden střídající dispečer. Všech šest osob je v řádném pracovním poměru s Výzkumným ústavem pro hnědé uhlí, a.s. Vedoucí pracovník je zaměstnán od 1. března 2000, dispečeri od 3. července 2000. Všech šest pracovních míst bylo nově vytvořeno ve spolupráci s Úřadem práce Most v rámci podpory veřejně prospěšných prací. Vzdělávací projekt pro dispečery Ekologického centra, který byl kompletně hrazen Úřadem práce Most, si vyžádal částku 115.000,-Kč. V rámci podpory veřejně prospěšných prací získává dále Výzkumný ústav pro hnědé uhlí, a.s., od Úřadu práce finanční příspěvek na úhradu mzdových nákladů. Pro první rok pracovního poměru činí příspěvek Úřadu práce 100% celkových mzdových nákladů. V roce 2000 Úřad práce Most přispěl částkou v celkové výši 437.529,- Kč.